

Gratierea

Avocat Drd. Nicolae Babeanu

Institutia gratierii este prevazuta in partea generala a codului penal, Titlul VIII care, alaturi de institutia prescriptiei constituie sau sunt denumite cauze care inlatura sau modifica executarea pedepsei.

Aceasta institutie este un instrument la indemana statului care, pentru realizarea unei politici penale, poate inlatura, total sau partial, executarea pedepsei pentru anumite infractiuni.

Introducerea unui act de clementa precum cel al gratieirii este imperios necesar cu atat mai mult cu cat, la data de 1 februarie 2014 au intrat in vigoare noile coduri, codul penal si codul de procedura penala. Fac referire la faptul ca noua legislatie penala aduce modificari foarte mari in privinta modalitatilor de individualizare judiciara a pedepselor neprivative de libertate, care sunt puse la dispozitia instantei, introducandu-se institutii noi.

Ca si clasificare gratierea poate fi colectiva sau individuala, precum si conditionata sau neconditionata. Emitentii celor doua acte de clementa, colectiva si individuala, sunt diferiti. In cazul gratierii colective, cel care poate dispune este Parlamentul Romaniei care, printr-o lege organica, poate dispune gratierea in temeiul art. 73 alin. 3 lit. i) din Constitutia Romaniei. Gratierea individuala este atributul presedintelui Romaniei care poate acorda gratieri individuale conform art. 94 lit. d) din Constitutie.

Gratierea colectiva se acorda prin lege, de catre Parlamentul Romaniei. Ea are intotdeauna un caracter retroactiv si are ca obiect numai pedepsele aplicate de catre instantele de judecata pentru faptele care au fost savarsite inaintea datei prevazute in lege prin care se dispune gratierea. In situatia in care legea gratierii intra in vigoare inainte ca o sentinta de condamnare sa ramana

definitiva, ea isi produce efectele dupa ramanerea definitiva a sentintei de condamnare.

In ordonanta prezentata spre dezbatere se vorbeste si despre o gratiere partiala. Conform art. 2 din OUG pentru gratierea unei pedepse, „*se gratiaza in parte:*

- a) *Cu ½ pedepsele cu inchisoare aplicate persoanelor care au implinit varsta de 60 de ani, femeilor insarcinate (gravide) sau persoanelor care au in intretinere minori cu varsta de pana la 5 ani.*
- b) *Cu ½ sau, dupa caz, cu restul de pedeapsa neexecutat din pedepsele cu inchisoare aplicate persoanelor care, conform expertizei medico-legale emisa de institutiile abilitate sunt diagnosticate cu boli incurabile, in faze terminale.”*

Prin aceste dispozitii legiuitorul a avut in vedere caracterul partial al gratierii in sensul ca, aceasta poate avea in vedere o parte bine determinata din pedeapsa, adica o parte din pedeapsa ce a fost calculata prin raportare atat la pedeapsa in intregul ei, cat si prin raportare la restul pedepsei ramase de executat.

Gratierea poate fi revocata. Revocarea acesteia nu este prevazuta in codul penal, ci doar in actul prin care se dispune gratierea intrucat actele de clementa sunt legi speciale care se aplica prioritar fata de codul penal. Daca o persoana care a beneficiat de efectele gratierii savarseste o noua infractiune cu intentie, in cursul termenului conditie din actul de clementa, gratierea se revoca. In aceasta situatie pedeapsa a carei gratiere a fost revocata se va executa alaturi de pedeapsa aplicata pentru infractiunea ulterioara.